

MÁJUS ELSEJE

TÁRSASÁG

Fáklya

A MÁJUS ELSEJE TÁRSASÁG HÍRADÓJA

XV. évfolyam 3-4. (61-62.) szám

2006. június-július

Közlemény

A Május Elseje Társaság 2006. június 3-án megtartotta XIV. Országos Gyűlését, amelyen Dr. Orbán Péter főtítkárr, illetve dr. Aggod József elnököt.

Napirend szerint:

– Dr. Aggod József elnök szóbeli kiegészítést fűzött a “Beszámoló a MET 2005. évi tevékenységéről, javaslat a társaság 2004. évi közhasznúsági jelentésére” című írásos jelentéshez.

– Szébeni András alelnök kiegészítéseket fűzött a Társaság 2005. évi költségvetésének zárszámadására, valamint a 2006. évi költségvetésére vonatkozó, írásban megküldött előterjesztéshez.

– Csizmazia Pál, a Felügyelő Bizottság elnöke előterjesztette a FEB jelentését a társaság 2005. évi munkájáról, költségvetési zárszámadásáról és a 2006. évi költségvetési javaslatról.

Az Országos Gyűlés a Társaság 2005 évi közhasznúsági jelentését, a Társaság elmúlt évi munkájáról szóló jelentést s annak szóbeli kiegészítését egyhangúlag elfogadta. Ugyancsak egyhangúlag került elfogadásra a Társaság 2005 évi zárszámadása és a 2006. évi költségvetése, valamint a Felügyelő Bizottság jelentése a 2005 évi költségvetésről és a 2006 évi költségvetési tervezet véleményezése.

Az Országos Gyűlésen az örökös tagok kollektívájá nevében Tóth Lajos örökös tag, az OIB tagja tett személyi javaslatot további örökös tagok választására. Ennek alapján, az Országos Gyűlés Ferencz Lajos, Szalai József és Szurcsik István elvtársakat a MET örökös tagjaivá választotta.

Ismert, hogy a legutolsó Országos Gyűlés óta elhunyt Berényi Ferenc elvtárs, a Társaság örökös tagja és tiszteletbeli elnöke, aki e tisztségéből kifolyólag az OIB tagja is volt. Az Országos Gyűlés egyhangú állásfoglalásával, a tiszteletbeli elnöki tisztesség fenntartását szükségesnek tartja, azonban jelenleg nem kívánja betölteni. Ugyanakkor –eddigi tevékenységért kifejezett köszönete mellett – elfogadta Rét Péterné lemondását OIB tagságáról. A betöltetlen helyekre egyhangúlag Berki Lászlót, a Nógrád-Észak-Pest megyei terület felelősét és dr. Kende Jánost, a társaság társadalomtudományi munkacsoport történész tagozatának vezetőjét választotta meg.

Dr. Aggod József:

Beszámoló a Május Elseje Társaság 2005. évi tevékenységéről Javaslat a Társaság 2005. évi közhasznúsági jelentésére

(MET XIV. Országos Gyűlés, 2006. június 3.)

A Május Elseje Társaság 2005. évi közhasznúsági jelentésének tervezetét írásban mindenki kézhez kapta. Ennek előző variációját az Országos Intéző Bizottság május 6-i ülésén megtárgyalta, az ott elhangzott javaslatokat a jelen előterjesztés tartalmazza. Ettől függetlenül hangsúlyozom – és ez a Társaság életét érintő minden kérdésre vonatkozik, – az Országos Gyűlés Társaságunk legfelső döntést hozó testülete. Itt bárki, bármilyen javaslatot előterjeszthet – függetlenül akár előzőleg kifejtett véleményétől is.

Most a Társaság elmúlt évi tevékenységének néhány fontos elemét szeretném kiemelni.

1. Fontosnak tartom a szervezeti struktúra átalakítására, fejlesztésére tett intézkedéseket, a terület felelősi megbízatásokra vonatkozó felkéréseket. Ez részben összefügg azzal is, hogy az OIB mindinkább dolgozó testület legyen, hogy minél több OIB tagnak legyen konkrét megbízatása. Itt említem meg, hogy Dr. Orbán Péter főtítkárr és a Társaság alelnökei az elmúlt évben is sokat tettek Társaságunk működése érdekében. Szébeni András gazdasági felelős alelnök munkáját precízen, megbízhatóan végzi. Dr. Tóth Miklós alelnök Társaságunk kommunikációs felelőse, videofelvételeivel sokat segít nem csak a mi Társaságunknak. De ő gondoskodik a terembeosztásról, a terem rendjéről is. Kovács György alelnök a május elsejei rendezvény előkészítésében, illetve a testületi ülések megszervezésében végez kiemelkedő munkát. De az OIB tagjai közül említenem kell Dr. Széchy András klubelnöki tevékenységét, Tóth Lajos, Pataki Mihály munkáját, segítségét. Külön meg kell említenem, hogy Csizmazia Pál, a Felügyelő Bizottság elnöke – miközben rajta tartja ellenőrző szemét munkánkon – folyamatosan és önfeláldozóan segíti is tevékenységünket. Azt mondatnám, hogy az OIB tagjai többségét vala-

milyen címen felsorolhatnám, de ugyanakkor nem hallgathatom el, hogy van néhány OIB tagunk, aki be sem jelenti, ha távol marad az OIB üléseiről.

2. Dr. Orbán Péter főtítkárr kezdeményezésére komplex társadalomtudományi munkabizottságot alakítottunk ki, amelyben Dr. Kende János történész, Dr. Morva Tamás közgazdász, Dr. Halász György jogász és Dr. Jánosi Gábor orvos kapnak főszerepet.

3. Az idén is jelen voltunk a május elsejei rendezvényeken, így Budapesten a Ligetben. Szolnokról Donkó Jolán OIB-tagtól, Miskolcra Kalmár András OIB-tagtól kaptunk tájékoztatást. (Miskolcon '90 óta a legjobb hangulatú május elsejei rendezvényt tartották.) De hírt kaptunk Szabó Dánieltől arról, hogy Társaságunk nevében Hódmezővásárhelyen ő is megemlékezett május elsejéről. Hasonló híreket kaptunk Bátorfyerenyéről is.

4. A Haladás Alapítványt, – amely Társaságunk kezdeményezésére jött létre – 2006. március 14-én a Fővárosi Bíróság, kezdeményezésünkre, megszüntette. Erről a Fáklyában közöltem jelentésemet, kérem, hogy az Országos Gyűlés vegye ezt tudomásul.

5. Az OIB döntése értelmében a továbbiakban a Fáklyában megemlékezünk Társaságunk elhunyt tagjairól. A kegyelet e nyilvánításához, kérem területfelelőseink és tagtársaink folyamatos információját.

Társaságunkat a közhasznúsági jelentésben évről-évre bemutatjuk. Az OIB javaslatára most az a megfogalmazás került előterjesztésre, hogy Társaságunk *baloldali szellemiségű civil szervezet*. Új megfogalmazás az is, hogy Társaságunk a közélet *aktív, kritikus, az együttműködés szellemét képviselő szervezet*. Ennek valójában csak a megfogalmazása új, a lényege Társaságunk születésének percétől igaz. Tisztelettel
(folytatás a 2. oldalon)

(folytatás az 1. oldalról)

tel ajánlom az Országos Gyűlés, tagtársaink figyelmébe, hogy időnként érdemes visszatérni saját kályhánkhoz, mert abból mai tevékenységünkhöz is inspiráló erő sugárzik. Kérem és ajánlom, hogy többször lapozgassák I. Országos Gyűlésünk jegyzőkönyvét, illetve a Népszabadságban annak idején közzétett felhívásunkat. Ebből egyértelmű például: mi akkor is, azóta is a kölcsönösségen alapuló *nemzeti közmegegyezés* politikáját követtük. Mi az úri modortalanság mai világában is a kéznyújtás hívei vagyunk. Világos az is, hogy mi nem valamiféle restauráció híveiként, hanem *házánk szocialista megújításának* reményében szövetkeztünk.

Még egy dolgot szeretnék ezzel kapcsolatban szót tenni. Társaságunk 15 évvel ezelőtti névváltoztatása nem változtatott eszményeinken. Bizonyos félreértések azonban történtek azzal kapcsolatban, hogy *közhasznú szervezetté* lettünk. Társaságunk tagjai között voltak, akik úgy értelmezték ezt, hogy a továbbiakban politikával nem, csak szakmai kérdésekkel kívánunk foglalkozni. Ez a félreértés is közrejátszhatott abban, hogy jó néhányan nem követtek bennünket ezen az úton. Mi a valóság? Kétségtelen, hogy a korábbinál nagyobb tere van nálunk a *szakmai közéleti* tevékenységnek. Néhányan ezt meg is értették, és ki is használják. Hadd hivatkozzam Szebeni András építészmérnöki, Dr. Jánosi Gábor orvosi felvilágosító, Szurcsik István kistérségi, Csizmazia Pál környezetgazdálkodási kezdeményezéseire. Ezekből néhányat a Fáklyában is olvashattunk. Az is igaz, hogy pártpolitikával, *pártüggyekkel* valóban nem foglalkozunk. Széles tere van viszont a *nem pártpolitikai, közéleti tevékenységnek*.

Most néhány szót arról szeretnék szólni, hogy mi a *Társaságunk helye, helyzete a baloldalon*. A baloldalon történő mozgásokra annál inkább érzékenyek vagyunk, mert Társaságunk egykori és mai tagjai ott vannak minden "baloldali kilométerkőnél", gyakorlatilag részesei minden mai baloldali mozgalomnak, szerveződésnek. Csak példának említem, hogy az Európai Szociális Fórum legutóbbi athéni tanácskozásán Társaságunk két tagja – Dr. Jánosi Gábor és Szilágyi Jánosné is – tartott előadást. Tudjuk, hogy a baloldal házában nincs könnyű helyzetben, sőt aggasztó folyamatok is vannak. Nemegyszer az a benyomásunk, hogy vannak, akik az egymás közötti osztályharcot akarják következetesen végigvinni, hogy a baloldal

önmagára alkalmazza a szalámi darabolás taktikáját. Csak nehogy úgy járjunk, hogy a végén a szalámi is elfogy, csak a kés marad. (Nem teljesen véletlenül mondom ezt. Hallottunk olyan esetekről, hogy azok, akik tegnap még egy pártban tevékenykedtek, most gyűlölettel tekintenek egymásra, beszélni, sőt köszönni sem hajlandók egymásnak.) Több baloldali befolyású civil szervezetben a marakodás, a szakadás hangulata uralkodik.

Mit tehetünk mi, mit tehet a mi Társaságunk? Saját véleményemet mondom. Mindenekelőtt be kellene látnunk, hogy *a bölcsék köve egyikünk zsebében sem lapul*. A történelem úthengere már nem egyszer áthaladt minden bölcsék kövén. *A mi Társaságunk hagyományai nagyon sokat érhetnek* a baloldal mai helyzetében. Mi évek óta azt valljuk és gyakoroljuk, hogy a Május Elseje Társaság a különböző baloldali beállítottságú emberek szabad Társasága. Itt mindenki szabadon képviselheti véleményét. Mi nagyra értékeljük azt a munkát, amelyet Társaságunk vezető személyiségei végeznek a Marx Társaságban, a Szövetség a Baloldal Megújulásáért Mozgalomban és más helyeken az eszmei bölcsék köve darabjainak összeillesztése, összezsírozása, korhűvé formálása, fényszerkesztése érdekében. Reálisan úgy gondoljuk, hogy Társaságunkban nincs értelme e munka másolásának.

Mi a helyzetünknek megfelelő, eredeti elgondolást választjuk. Azt javasoljuk, hogy a *társadalomtudományi munkaközösség* útját járjuk, amely elsősorban a történelmi tények feltárása, a hagyományörzés, de a hétköznapi eligazodás érdekében is értékes munkát végezhet. Előfordulhat persze, hogy valakinek olyan világmegváltó koncepciója van, aminek előadása nem fér bele a már kialakult keretekbe. Nálunk bárki szabadon foglalkozhat világmegváltó elképzelésével is, senkinek nem verjük ki kezéből a homokozó lapátot. Még helyet, beszélgető partnereket is találhat nálunk. Társaságként azonban tartózkodunk attól, hogy határozatba hozzuk, kinek mi legyen a véleménye. A jelenlegi helyzetben azt tartjuk fontosnak, hogy megőrizzük szervezetünk létét, egységét, vitatkozó, de baráti légkörét. Vállaljuk az egyik OIB tag véleményét: a Május Elseje Társaság magán viseli a ma elég ritkának tekinthető toleráns bélyeget. Társaságunk eredeti és mai összetételénél fogva a közlekedés csatornája lehet a különböző baloldali szervezetekhez tartozó és szervezetekhez nem tartozó baloldali emberek között, az indulatok fékezésének he-

lye lehet, az együttműködés élesztője lehet, a baloldali együttműködés fészke lehet. Szeretném azonban hangsúlyozni, hogy mindez talán több mint lehetőség, de nagyon messze vagyunk attól, hogy mindent megtegyünk azért, amit megtehetnénk.

Mindehhez biztosítanunk kell Társaságunk *létét, növelnünk kell taglétszámát*. Meg kell mondanom őszintén, hogy Tóth Lajoson, illetve Benkócs Istvánon, Berki Lászlón kívül nem sokan kapkodnak a belépési nyilatkozatok után, vagyis rajtuk kívül kevesen hoztak új tagot társaságunkba.

Társaságunk létének másik vonatkozása *helyiségünk*, amelynek szerepe a jelenlegi helyzetben relatíve *felértékelődik*. Hovatovább kevés olyan baloldali szervezet lesz, legalábbis Budapesten, amelynek van egy nagyterme, ahol 120 embert kényelmesen le lehet ültetni. Sokkal többet kell azonban tenni azért, hogy ezt a helyet biztosítani is tudjuk. Szeretném hangsúlyozni, hogy itt több baloldali szervezetnek van helye, nagyon jó a klubéletünk. Helye lenne újabb, még több kötetlenebb formájú rendezvényeknek, beszélgetéseknek is. (Folyamatban van egy ilyen kötetlen forma kezdeményezése *Élő tanuk* elnevezéssel.) Nálunk az ilyen kezdeményezéseknek csak két feltétele van. Az egyik, mi direkt pártpolitikai rendezvényeket nem tudunk vállalni. A másik, mindannyiunk érdekében szükséges, hogy akik itt rendezvényt tartanak, az *igénybevétel mértékében* járuljanak hozzá a helyiség fenntartásának költségeihez. Éppen azért, hogy még sokáig legyen hol leülni a különböző rendezvényeken, beszélgetéseken.

E gondolatkör összefoglalásaként hangsúlyozom: mi alakulásunktól kezdve mindmáig a baloldali erők összefogásának, együttműködésének, a baloldal megújulásának hívei vagyunk. Nem titok, hogy Társaságunk alakulásakor részese volt az MSZMP újjászervezésének. Személyesen úgy értékelem, hogy Társaságunk nem rendelkezik még egy pártszervezés lehetőségével. Más kérdés, hogy a hozzánk tartozó tagok, szimpatizánsok részesei különböző pártszervező kezdeményezéseknek.

Most az *országgyűlési választások* – Társaságunkra vonatkoztatható – néhány tanulságával kívánok foglalkozni. Amit Orbán Péter főtitkárunk erről leírt a Fáklyában, a Kézfogásban és elmondott a Május Elseje Klubban, azzal teljesen egyetértek, ezt nem kívánom ismételni. (folytatás a 3. oldalon)

(folytatás a 2. oldalról)

jegyzem, a választásokkal kapcsolatban számtalan olyan kérdés van, ami a Társaságunkban képviselt különböző baloldali beállítottságú emberek között természetes – rövidtávon aligha eldönthető – vita tárgya. Nálunk nem illik baloldali tisztességét kétségbe vonni senkinek, aki a másiktól eltérően szavazott. Szeretném kifejezni tiszteletem mindenkinek, aki baloldali meggyőződését követve választási munkájával részt vett a magyar demokrácia fenntartásában. Külön is kifejezem elismerésemet Szilágyi Andrásnak, Társaságunk alapító tagjának, aki pártja országos eredményét többszörösen meghaladó szavazatot szerzett.

Néhány további megjegyzést kívánok tenni. Mi nemcsak nem tudjuk, de nem is akarjuk napiparancsba adni, hogy a Társaság tagjai kire szavazzanak, vagy kire ne szavazzanak. Társaságunk az évek során azt az álláspontot alakította ki, hogy *ajánljuk: arra szavazzanak, akitől leginkább elvárható a dolgozó emberek képviselete, szolgálata, vagy legalábbis a lehető legkisebb rossznak tartanak.* Tapasztalatunk szerint – tiszteletben tartva azok véleményét, akik szerint “az MSZP a jobb”, tudomásul véve “az egyik rosszabb, mint a másik” véleményt – *Társaságunk többsége a kisebbik rossz megítélése alapján szavazott. Magam is így tettem.* Szeretném leszögezni, hogy ezzel a választással – bárhol szavaztunk is – nem lesz újabb rendszerváltás. Ismételten hangsúlyozom azt is, hogy mi annak idején, nem a kapitalizmus menedzselése, hanem hazánk szocialista megújulása érdekében szövetkeztünk. Mégis, legtöbbször szükségesnek tartjuk a részvételt a mai közéletben, lehetőségünk szerint befolyásolni a fejleményeket. Saját megfogalmazásomban: helytállni a mai kocsmban úgy, hogy képesek legyünk nem csak látni, hanem láttatni a kijáratot, nem csak látni és láttatni, hanem lépéseket is tenni a kijárat felé. Legtöbbször személyes meggyőződés, hogy ehhez az MSZP-én belüli és az azon kívüli, az MSZP politikájától balra álló *erők összefogására, újrászerveződésére* volna szükség. Ebből fakad a jelenlegi helyzettel, a jelenlegi illetve várható kormányzással kapcsolatos kritikus álláspontunk. A választások után a Társaság nevében gratuláltam Gyurcsány Ferencnek, Hiller Istvánnak, Kiss Péternek, Szili Katalinnak és néhány más képviselőnek. Aki megismeri levelem tartalmát, az meggyőződhet róla, hogy annak megfogalmazása kritikus és nem szolgálalkú stílusú. Mi nem vagyunk vazallusai egyetlen pártnak sem.

A mindenkori kormányhoz való viszonyunkat a választási magatartásunkkal kapcsolatban kifejtett szempontok határozzák meg.

Azt mondják, hogy ez a választás *népszavazás* is volt a tekintetben, hogy kelle az Orbán Viktor által fémjelzett irányzat és stílus. Ezzel kapcsolatban személyes véleményemet szeretném elmondani: Ne osztogassuk könnyelműen a fasizmus címkéjét. Ugyanakkor el kell gondolkoznunk a vezér és nemzetmentő szókimondóinak a megnyilatkozásain. Nem tekinthetjük egy kollégista fiú játékos elszólásának, hogy a vezér bajtársi közösség vezetőjeként, a kettős kereszt és a korona eszményének öröként lép fel. Sejtelmes kijelentései, alattomos célzásai, alantas indulatokat lovagolnak meg, próbálnak szalonképessé tenni. “A pénznek nincs szaga, de a gazdájának igen.” – hirdeti például. Tragédia, hogy legalábbis százazrek lelke mélyén van igény arra, hogy ilyesmit halljanak. Nemzeti szerencsénk, hogy népünk józan többsége nem vevő ezekre, és – tegyük hozzá: *a jelenlegi európai környezet sem kedvez az ilyen indulatok uralomra jutásának.* Mindenesetre na miért vigyázni a demokrácia őrzőinek a strázsán.

Úgy gondolom, Társaságunk elemi létérdeke ezeknek az alantas indulatoknak a visszaszorítása. Társaságunk szemszögéből is a kisebbik rossz az MSZP, a koalíció. Semmi okunk azonban ezt idealizálni. Most hogy Kovács Pisti visszament játszani a homokozóba, mintha a homokot a szemünkbe szórná. Mutatkoznak a neoliborális törekvések, ennek a mi felfogásunktól távol álló vonásai. Nem tudunk eltekinteni az osztályálláspont kiáltó megnyilvánulásától. A tőkések mások bőrere tett javaslataiból feltűnően hiányzik a saját profitjukból közcélra felajánlandó rész.

Külön is szeretném a figyelmet felhívni arra, hogy Társaságunk bár országos szervezet, mi jó kapcsolatokat ápolunk a Budapest II. kerület MSZP-s képviselőivel, Horváth Csaba polgármesterrel, illetve Molnár Zsolttal, aki az MSZP II. kerületi elnöke.

Sok más tanulsága is van a választásoknak. Ezek között megemlítem még azt, hogy keserves tapasztalatok bizonyítják: nem kifizetődő a munkásmozgalmi és a nemzeti hagyományok illetve szimbólumok elajándékozása ellenfeleinknek. Mi nem fogadjuk el, hogy *a haza polgárait nemzetiekre és nemzetietlenekre osszák!* A Himnusz a mienk is. Mi minden koszorúkat,

amelyet március 15-én, vagy május 8-án elhelyezünk vörös és piros-fehér-zöld szalaggal látjuk el, ezzel is kifejezzük, hogy számunkra ez a két szimbólum elválaszthatatlan egymástól.

Társaságunk szemszögéből szeretnék néhány megjegyzést tenni az ú.n. *hitviták* kérdéséhez: 1./ Mi zömmel nem vagyunk vallásosak, de hitetlenek sem vagyunk. Aki ma hisz egy jobb társadalom eszméjében, azt nagy merészség hitetlennek tartani. 2./ Mi a jobb világba vetett hit tekintetében nem vagyunk teljesen egyformák. A mi műhelyünkben nem veretünk emlékérmét “Az igazhitűek mi vagyunk” felirattal. 3./ Büszke vagyok arra, hogy Társaságunk pártoló tagjai között református lelkész professzor is van. (Bár lennének többen.) 4./ Hogy mennyire bonyolult ez a probléma még Társaságunkra vetítve is, megemlítem: Társaságunk tagjai közül is többen kezdeményező részesei a Magyarországi Ateisták és Humanisták Társaságának. Ez természetes mozgalmi és állampolgári joguk. 5./ Ugyanakkor, – véleményem szerint – nagyon fontos különbséget tenni a vallásos emberek és a klerikális reakció között. Mégiscsak el kellene gondolkodni azon, hogy a felmérések szerint a vallásos emberek legalább 1/3-a minden földi és földöntúli fenyegetés ellenére a baloldalra szavazott. Több segítséget érdemelnének a baloldalra húzó vallásos emberek a klerikális reakció elleni vívódásukban, harcukban.

Nem mehetek el szó nélkül amellelt, hogy ez az esztendő *1956 ötvenedik évfordulója.* Társaságunk tagjainak döntő többsége számára ez a dátum nem olvasmány téma, hanem megrázó élelmény. Soha nem titkoltuk, hogy Társaságunk alapító tagjai az akkori és a mai társadalmi ellentmondások melyik oldalán álltak és állnak. Ezzel kapcsolatban felidézem I. Országos Gyűlésünk egy kedves epizódját. Berényi Ferenc, Társaságunk akkori ügyvezető titkára beszámolójában az “1956-os eseményeket követő” szófordulatot használta. Erre – a jegyzőkönyv szerint – zúgás támadt a teremben, közbekiáltások voltak: “Ellenforradalom volt!” Mire Berényi Ferenc, a rá jellemző bölcs derűvel válaszolt: “Így is lehet mondani, úgy is lehet mondani, csak úgy nem, ahogy ők gondolják.” Az elmúlt félévszázadban újabb dokumentumok kerültek elő, homályosító és tisztázó elemzések születtek. Társaságunk egyik alapító, örökös tagja, Széchy András történész, éppen a közelmúltban vezetett egy ilyen tisztázó eszmecsere-t a Marx Károly Társaságban.

(folytatás a 4. oldalon)

(folytatás a 3. oldalról)

Legtöbbünk óhatatlanul maga is átgon-dolja személyes átéléseit, összevetve ezt másokéval, illetve a dokumentumokkal, elemzésekkel. Magam is így tettem, amikor a Szövetség a Baloldal Megújulásáért inspi-rálására megírtam azt, ahogy láttam, a-hogy én átéltem 56-ot. Ez hangsúlyozottan szubjektív hangvételű, nem Társasági produktum. Egyszerűen éltem a Társaság-ban mindenki számára adott egyéni vé-lemény jogával.

Még egyszer hangsúlyozom Társasá-gunk alapító tagjainak pozícióját, de azt is fontosnak tartom figyelembe venni, hogy nemcsak öntudatos forradalmárok és ellen-forradalmárok vannak, hogy az emberek nagy többsége nem politikai, hanem em-beri életet szeretne élni. A *népfelkelésről* például – korabeli tapasztalataim alapján – azt írtam, hogy ha a nép felkelt, végezte vagy szeretne volna végezni mindennapi teendőit 1956. október végén is. A politika egyetlen szóval nehezen jellemezhető, a szó minden értelmében ellentmondásos hatás-sal van az emberek többségére. Semmi jó nem származik abból, ha valamiféle *meg-felelési kényszer* hatására el kell, hogy nyomják magukban élményeik egy részét. Semmi jó nem származik abból, ha az egy főre jutó virtuális partizánok, vagy éppen az egy főre jutó virtuális 56-os forradal-márok száma nő. Hagyni kellene az em-bereket, hogy saját tapasztalataik alapján kiérleljék benyomásaikat. Ebben *segíteni* kell, de a benyomások megerősökölése torzszülött magatartást eredményez! Min-denesetre, meggyőződésem szerint 1956 értékelésénél nem csak a dialektikus ellent-mondások pólusain, barikádjain lévőek, hanem a többi ember élménye, véleménye és sorsa is lényeges. Egyébként – szerintem – ezt nagyon is jól érzékelte az MSZMP Ideiglenes Központi Bizottságának 1956. decemberi tanácskozása és határozata is.

Kádár János a konszolidáció után hang-súlyozta, hogy mi nem csak a harcot, hanem a békét is elhoztuk az ország lakosságának, hogy aki nincs ellenünk, az velünk van. Társaságunk Országos Intéző Bizottsá-gában eddig az a vélemény alakult ki, hogy nekünk nem érdekünk a csatabárdok kiásása, de figyelünk arra, ha mások ezt teszik. Mi a tények, a korabeli vélemények megismertetését tartjuk fontosnak. (Orbán Péterrel együtt azt tervezzük, hogy “56 vélemény 1956-ról” címmel Internet-soro-zatot indítunk.) Meggyőződésünk, hogy 1956-ról még nem hangzott el a történelem utolsó szava. Figyelemre méltó például,

hogy a Katona József Színház bemutatta a Kazamaták című darabot, amely a Köztár-saság-téri vérengzésről más összefüggés-ben szól, mint ahogy erről a közelmúltban beszéltek vagy éppen hallgattak. Mi a hala-dó hagyományok ápolásával, a rágalmak visszautasításával, a higgadt, tárgyilagos szemlélet terjesztésével tudunk ebben a vitában helytállni. Mi – az MSZMP KB 1956-os határozata alapján – ma is úgy lát-juk, hogy 1956 októberéhez *különböző okok együtthatása, kölcsönhatás* vezetett. Igen fontos számunkra, hogy minél jobban megismerjük a szocializmus ellenségeinek törekvéseit. Nem feledkezhetünk meg azonban arról, hogy az okok között nem-csak 2-es, 3-as és 4-es, hanem *első ok* is szerepel. Az 1956 decemberi KB-határozat eredeti megfogalmazásából idézve: “A Rákosi–Gerő-klikk” káros módszerei “rendkívül súlyos hibákhoz és bűnökhöz vezettek párt- és állami életünkben egy-aránt.” (Kádár János – ha lehet, – ezt még határozottabban fejezte ki 1961 decem-berében a Pravdában publikált cikkében.) Mi nem vigasztalódhatunk azzal, hogy el-lenfeleink még nagyobb bűnöket követtek és követnek el. A szocializmus nevében elkövetett hibák a tömegek bizalmát rendí-tik meg, ami a népi rendszer tartópillére. A bizalmi pillér megrendülése természetes támadási lehetőséget kínál a szocializmus ellenségeinek! Mi az önkritikát nem in-tézhjük el azzal, hogy *mindenben mások a hibásak*. Mi az akkor, és azóta történtek értékeléséhez azzal tudunk hozzájárulni, ha a tanulságokat hasznosítani tudjuk hazánk majdani szocialista megújulása érdekében.

Amikor előbb a választásokról, illetve 1956-ról beszéltem, ezt mindig Társasá-gunkra vonatkoztatva tettem. Több esetben utaltam konkrétan is Társaságunk teen-dőire. Az írásban megküldött közhasznúsá-gi jelentés tervezete tartalmazza ez évi fel-aadatainkra vonatkozó elképzeléseinket is, ezeket ezért nem ismételtem.

Bárhonnan nézzünk, a következő hó-napok közéleti szempontból nem lesznek egyszerűek Társaságunk számára. Nyil-vánvaló érdekünk a velünk rokonérdekű és rokon véleményű szervezetekkel való együttműködés – beleértve a szakszerve-zeteket is. Nekünk azonban magunknak is hozzá kell járulnunk a helyzet megér-téséhez, megértetéséhez. A napirenden lévő kiigazítások várható szociális és prop-aganda vonatkozásait nem lesz könnyű elviselni. Különösképpen azért, mert a je-lenlegi rendszer lényegéből fakadóan a vál-tozások többsége nem a tőkés rováására történik majd. (Ne legyenek illúzióink, az

agyagba döngölő Orbán Viktortól semmi-vel jobbat nem várhattunk volna.)

– Mi segítyeket nem tudunk osztani, mi szellemi segítyéget tudunk adni a he-lyzet jobb megértéséhez, például azzal, hogy most *június 14-én, szerdán délután 3 órákor* itt konzultációt, eszmecserét szer-vezünk a kormányprogram témakörében. Ennek előadója Dr. Morva Tamás, Társasá-gunk társadalomtudományi munkaközös-sége, közgazdász csoportjának vezetője.

– A másik feladat az önkormányzati választások előkészítésében való közre-működés, különös tekintettel az új törvé-ny előterjesztésekre. Ezt szeretnénk elő-segíteni a Fáklyában meghirdetett *önkor-mányzati kerekasztal* megszervezésével.

– Június 29-én, csütörtökön délután 3 órákor megrendezzük “A Sztójay-kormány időszakáról, a nemzeti ellenállásról, *Ság-vári Endre szerepéről*” szóló kerekasztal tanácskozást.

– Nagy reményeket fűzünk a *Május Elseje Klub* további tevékenységéhez. Tá-mogatjuk újabb *beszélgetési, eszmecsere-formák* kezdeményezését.

– Tegnap kaptuk kézhez Dr. Jánosi Gá-bor észrevételeit a kormány új egészség-politikai programjával kapcsolatban. Első benyomásaink szerint rokonszenvesek en-nek tételei. Javasoljuk, hogy egészség-megőrző, *életmód*-munkacsoportunk a nyár végén rendezzen erről nálunk eszmecserét.

– Szeretném hangsúlyozni, ha valóban értékesnek tartjuk saját Társasági hagy-o-mányainkat, gondoskodjunk róla, hogy le-gyenek ennek hordozói, lehetőleg továb-bívói. Egyszerűen szólva: *legyenek tagjai Társaságunknak*.

– Mindehhez újra kell gondolnunk a *Fáklya* szerepét, lehetőségeit is.

Társaságunk két év múlva 20 esztendő-s lesz. Társaságunk eredetileg a munkásmoz-galom részeként szerveződött, de részei vagyunk annak az ezernyelvű, sokszínű mozgalomnak is, amely azt vallja, hogy *lehet más a világ*, amelynek célja, hogy Földünk, glóbuszunk ne maradjon a kizsák-mányolók vadászterülete. Mi már rég túl vagyunk azon, hogy azt képzeljük, mi határozhatjuk meg, hogy e mozgalmak résztvevői hogyan fésüljék hajukat, hord-janak-e fülbevalót, vagy sem. Sőt, szemé-lyes véleményem szerint nem a mi nem-zedékeink fogják ezeket a célokat sikerre vinni. Társaságunk nem mindentudó és nem mindenható, de vannak lehetőségeink! A még szélesebb körű elismertetéséért, befolyásunk növeléséért azonban mindnyá-junknak az eddigiéknél sokkal többet kell tenni.

A Május Elseje Társaság 2005. évi közhasznúsági jelentése

I. Célkitűzéseink és tevékenységünk általános bemutatása

Társaságunk 1988. november 11-én alakult. Mai, nyilvántartás szerinti bejegyzése 1990. február 15-én történt. A Fővárosi Bíróság 1999. június 19-én – 1998. január 1-jei hatállyal – Társaságunkat *közhasznú szervezetté* nyilvánította az egészségmegőrzés, a családsegítés, a tudományos tevékenység, az ismeretterjesztés, az egyetemes és nemzeti kulturális örökség megóvása és ápolása, a környezetvédelem, a gyermek- és ifjúságvédelem, az emberi és állampolgári jogok védelme tevékenységi körökben.

Társaságunk *baloldali szellemiségű civil szervezet*. Részesei vagyunk a Társaságunk nevében is vállalt *hagyományok* ápolásának. Tagjaink, szimpatizánsaink között gyakorlati és elméleti tapasztalatokkal rendelkező közgazdászok, jogászok, építészmérnökök, orvosok, környezetvédelmi szakemberek, agrárszakemberek is vannak.

Társaságunk kezdeményező, alapító szerepet játszott több – civil szervezeteket tömörítő – szerveződés létrehozásában. Így például a TÉT (Társadalmi Érdekegyeztető Tanács), a Civil Parlament, a Haladó Erők Fóruma, a BET (Baloldali Együttműködési Tanács). Közvetve – a TÉT-en keresztül – részesei vagyunk a Civil Fórum tevékenységének. Csatlakoztunk az Országos Emberjogi és Gyermek Tagozathoz.

Más szervezetekkel közösen több ízben felmeltük szavunkat az *emberi- és állampolgári jogok, valamint a kisebbségek és a nők jogainak* védelmében. Elítéljük a gyűlöletkeltést, a terrorizmust, a rasszizmust és az antiszemitizmust minden formáját. Társaságunk – tagjaink személyes sorsában is –, az antifasiszta hagyományok őrzője. Társaságunk a mai közélet aktív *kritikus*, az *együttműködés* szellemét ápoló résztvevője.

Társaságunk tevékenysége *saját – szellemi és fizikai – munkán alapszik*. Társaságunk tisztségviselői *semmiféle anyagi támogatásban nem részesülnek*. Közvetlen használati tárgyakon (székeken, asztalokon) kívül *Társasági vagyunkunk nincs*.

Központi (egyetlen) helyiségünk jelenleg sajátos *civil otthonként* is szolgál. Két olyan szervezet is tevékenykedik itt, amelyik a Nemzeti Kerekasztal Tárgyalások részvevője volt. (*Társaságunk és a Bal-*

oldali Alternatíva Egyesülés.) Itt tevékenykedik a *Marx Károly Társaság is*. Rendszeresen működik itt klub, valamint időnként különböző lakossági fórumokat is tartanak nálunk.

Munkánk *további fejlődésének egyik fő akadálya tevékenységünk anyagi feltételeinek bizonytalansága*. 2005-ben *tagdíjból, adományból* és szerény mértékű *közhasznúsági adományból* volt bevételünk. A felajánlott SZJA 1%-ból 1054,- Ft-ot utalt át az APEH. 2005-ben működési költség-támogatáshoz (főleg az N. C. A. pályázati-rendszer bürokratikus volta miatt) korlátozott mértékben jutottunk.

II. A Május Elseje Társaság tevékenysége 2005-ben

A XIII. Országos Gyűlésünket 2005. május 28-án tartottuk.

Az országos intéző bizottság ülésein – munkatervünk szerint – rendszeresen foglalkoztunk közhasznú tevékenységünk értékelésével.

* Folytattuk Társaságunk *szervezeti megújítását*. Jelenleg 135 tagunk, illetve pártoló tagunk van. Budapest több kerületében, illetve az ország 9 megyéjében vannak tagjaink, illetve szervezeteink.

* Társaságunk központi irodájában rendszeres ügyeletet tartunk. A Társaság hivatalos képviselői hetente tartanak megbeszélést.

* A 2005-ben történt tisztújítást megelőző *jelölő bizottsági munka* jelentős mértékben hozzájárult Társasági életünk megélénküléséhez.

* A IX. Országos Gyűlésünk döntése értelmében megalapítottuk a *Társaság Örökös Tagja* címet. Ezt eddig 8 tagunk nyerte el, közülük ketten posztumusz.

* Borsod-Abaúj-Zemplén megyében – Társaságunk tagjainak kezdeményezésére – *Összefogás Klub* alakult, amely együttműködési szerződéssel kapcsolódik Társaságunkhoz.

* Társaságunk alapító tagjainak kezdeményezésére, az örökös tagok védnökségével – *Május Elseje Klub* néven – rendszeres klubélet folyik. Havonta tartanak összejöveteleket, mintegy 40-50 fő részvételével.

* *Hagyományörző* szerepünk szerint – más civil szervezetekkel közösen – május 1-jén jelen voltunk a Városligetben, a Civil Udvarban. Több vidéki szervezetünk, – pl. Szolnokon és Miskolcon – ugyancsak

részt vett a helyi május elseji rendezvényeken.

* Erősítettük kapcsolatunkat a Humanista Társadalmi Egyetemmel. Többen tevékeny szerepet vállalnak oktatóként és más minőségben ennek munkájában: Gergátz Józsefné, Dr. Morva Tamás, Pataki Mihály és Tabák Sándor.

* Több, nálunk is vezető szerepet játszó szakember (Csizmazia Pál, Szurcsik István) fontos javaslatokat tett országos szerveknek környezetgazdálkodási, kistérségi témakörökben. Ezeket publikáltuk a *Fáklya c.* kiadványunkban.

* Dr. Jánosi Gábor folytatta szakmai felvilágosító tevékenységét a betegségmegelőzés témakörében. A Fáklyában a *történelmi ismeretterjesztés* témakörében is több cikket közöltünk.

* *Erősítettük kapcsolatunkat Budapest II. kerület Önkormányzatával:*

– Március 15-én a polgármester meghívására részt vettünk a kerület koszorúzási ünnepségén;

– Budapest II. kerületi Önkormányzat több vezetője járt nálunk, így konzultációt folytattunk Horváth Csaba polgármesterrel.

* A II. kerületi Önkormányzatnál bejelentett *településpolitikai* szakértőnk – *Szebeni András okl. építészmérnök* – eddig mintegy 50 szakvéleményt nyújtott be az Önkormányzat főépítéséhez a kerület településrendezési tevékenységéhez, a készülő helyi szabályozási tervekhez.

* XI. kerületi tagcsoportunk – más demokratikus szervezetekkel együttműködve – Dr. Rikli Erzsébet vezetésével rendszeresen tart hangulatos, értékes *teadélutánokat*.

* Szakértőink *tanulmányokat* publikáltak helyi és országos lapokban, illetve szakfolyóiratokban. Külön kiemeljük *Dr. Széchy Andrásnak* a történettudomány témakörében, és *Dr. Jánosi Gábornak* az egészségmegőrzés témakörében közölt cikkeit.

* *Az Agrár- Szövetkezés és Vidékpolitikai Munkabizottság* június 22-én fórumot rendezett “A magyar vidék perspektívái és esélyei” címmel. December 1-én, szakmai tanulmányutat szerveztünk a Fóti Vörösmarty TSZ-be.

* Ferencz Lajos, OIB-tag rendszeresen információval látta el Társaságunk *honlapját*.

* A Haladás Alapítványt – amelyet Társaságunk 1990-ben hozott létre – a Fővárosi Bíróság kezdeményezésünkre 2006. március 14-én jogerősen megszüntette.

(*folytatás a 6. oldalon*)

**III. A Május Elseje Társaság
2005. évi költségvetésének teljesítése**

	Terv	Tény
Bevételek:		
Nyitó egyenleg	173 601	173 601
Éves bevételek		
Tagdíjak	150 000	140 500
Támogatások		
állami költségvetés	153 930	153 930
NCA működési	-	119 000
NCA pályázati	-	-
fővárosi	-	-
kerületi	-	-
saját	260 000	264 700
összesen	413 930	537 630
Céljellégű adomány	500 000	500 000
Közhasznú felajánlás	80 000	145 000
1 % SZJA	50 000	1 054
Bankkamat	2 000	3 879
Biztosítás	30 000	-
Összesen	1 225 930	1 328 063
Mindösszesen:	1 399 531	1 501 664
Kiadások:		
Felújítás		
Festés	30 000	-
Fenntartás		
Helyiségbérleti díj	280 000	267 372
Villany	72 000	64 395
Gáz	144 000	141 401
Irodaszerek	5 000	7 465
Fogyóeszközök	5 000	4 022
Összesen	506 000	484 655
Üzemeltetés		
Posta	60 000	21 979
Telefon	120 000	118 118
Anyagbeszerzés	-	-
Fénymásoló javítás	-	75 375
Bélyegző készítés	-	22 940
Összesen	180 000	238 412
Propaganda		
" Fáklya " újság	120 000	116 840
Kiadványszerkesztés	200 000	-
Május elsejei megjelenés	50 000	24 350
Fénymásolás	4 000	1 148
Rendezvényi fogyasztás	-	3 364
Útiköltség	-	12 758
Összesen	374 000	158 460
Beszerzés		
TV	60 000	40 000
Számítógép-Internet	200 000	45 749
Összesen	260 000	85 749
Egyéb		
Bankköltség	32 000	48 143
Egyéb	10 000	23 517
Összesen	42 000	71 660
Mindösszesen:	1 332 000	1 038 936
Záró egyenleg	67 531	462 728
Együtt:	1 399 531	1 501 664

**IV. A Május Elseje Társaság
2006. évi költségvetési terve**

	Terv
Bevételek:	
Nyitó egyenleg	462 728
Éves bevételek	
Tagdíjak	180 000
Támogatások	
állami költségvetés	-
NCA működési	1 359 467
NCA pályázati	-
fővárosi	-
kerületi	-
saját	260 000
összesen	1 619 467
Közhasznú felajánlás	50 000
1 % SZJA	10 000
Bankkamat	1 000
Összesen	1 860 467
Mindösszesen:	2 323 195
Kiadások:	
Felújítás	
Festés	30 000
Fenntartás	
Helyiségbérleti díj	280 000
Villany	72 000
Gáz	160 000
Irodaszerek	32 000
Fogyóeszközök	4 000
Összesen	548 000
Üzemeltetés	
Posta	40 000
Telefon	132 000
Anyagbeszerzés	20 000
Összesen	192 000
Propaganda	
" Fáklya " újság	300 000
Kiadványszerkesztés	720 000
Május elsejei megjelenés	50 000
Fénymásolás	4 000
Rendezvényi fogyasztás	4 000
Útiköltség	-
Összesen	1 078 000
Beszerzés	
Számítógép-Internet	120 000
Összesen	120 000
Egyéb	
Bankköltség	40 000
Egyéb	10 000
Összesen	50 000
Mindösszesen:	2 018 000
Záró egyenleg	305 195
Együtt:	2 323 195

Megjegyzés: a közhasznú társadalmi szervezetek közhasznú egyszerűsített beszámolója szerinti dokumentum irodánkban tanulmányozható.

(folytatás az 6. oldalról)

V. A Május Elseje Társaság Felügyelő Bizottságának jelentése

1. A Felügyelő Bizottság (továbbiakban: FB) áttekintette a Társaság, ezen belül az Intéző Bizottság 2005. évben folytatott tevékenységét, és megállapította, hogy a Társaság a törvények, ill. saját szabályzatának előírásai szerint, azok betartásával működött.

Az FB részéről külön intézkedésre szükség nem volt.

2. A közhasznúsági jelentés szöveges értékelése megfelelően tükrözi a végzett tevékenységet, bemutatva az elért eredményeket és problémákat.

3. Az FB megállapította, hogy a 2003. éves jelentésében tett észrevételeit az Intéző Bizottság a 2004. évi munkája során figyelembe vette, annak szellemében tevékenykedett = a Társaság **“baloldali és civil”** jellege erősödött. Ezen belül kiemelkedő tevékenységnek ítéli:

* Széchy András által működtetett klubtevékenység támogatását,

* az ismeretterjesztő előadás sorozat folytatását 2005-ben is,

* a 2005-ben kiadott ismeretterjesztő kiadványait,

* a II. kerületi Önkormányzat “Civil Bizottságával” a kapcsolat kiépítését, rendezvényein való szervezett részvételünket,

* a lehetőségeken belül központunk karbantartását, csinosítását.

4. A Társaságtól független okokból többszöri kísérlet ellenére sem tekinthető sikeresnek a *Fővárosi Közgyűlés* által létrehozott *Civil Szervezetek és Társadalmi Kapcsolatok Bizottságával* való érdemi munka kialakítása. (Megjegyzés: az érdemi munkát a *Fővárosi Bizottság* nem indította be, programjáról, tevékenységéről információt nem kaptunk.)

5. A Társaság 2005. évi költségvetése az előírások betartásával, a valós bevételek és költségek bemutatásával készült.

6. A 2005. évi programból, annak ellenre, hogy az Elnökség minden lehetőséget felkutatott az Internet hálózatot irodánkban – forráshiány miatt – csak részben tudta beindítani. (Három pályázaton vettünk részt. Sajnos eredménytelenül.)

7. Az FB átvizsgálta az Intéző Bizottság 2006. évi munkatervét, és azt az Országos Gyűlésnek elfogadásra javasolja.

8. Az FB. összetétele 2005. május 28-án tartott XIII. Országos Gyűlés jóváhagyásával változott. Fábik Ernő FB tag tevékenységét Dr. Halász György vette át.

9. Az FB felkéri az Intéző Bizottságot, hogy:

– a munkatervben megfogalmazott célkitűzéseknek megfelelően tovább erősítse Társaságunk **“baloldali és civil”** jellegét;

– amennyiben az NCA által kiírt pályázatra beadott anyagaink elfogadást nyernek, úgy irodánkban az állandó Internet kapcsolatot építse ki és a Május Elseje Társaság honlapját, azonnal indítsa el;

– az Intéző Bizottság dolgozza/tassa ki a honlap működtetéséhez szükséges moderálási alapelveket, és hozza létre a szerkesztőbizottságot.

10. Az FB 2006-06-1. és 15. között, valamint 2006-11-1. és 15. között ellenőrzést tart.

VI. A Május Elseje Társaság 2006. évi munkaprogramja

* A 13. országos gyűlést előkészítő jelölőbizottság tapasztalatainak figyelembe vételével továbbfejlesztjük Társaságunk szervezeti struktúráját. Három budapesti és hat vidéki *regionális* (megyei) csoportot hozunk létre.

* Közhasznúsági feladatainkhoz kapcsolódva *komplex bizottsági* tevékenységet alakítunk ki a történelmi hagyományok, a jog, a közgazdaság és az életmód témaköreiben.

* *A történelmi ismeretterjesztés* témájában:

– Kerekasztal beszélgetést tartunk a Ságvári Endre megítélése körül kialakult vitához kapcsolódva.

– A MADISZ Baráti Körrel közösen megemlékezünk a spanyol polgárháború 70. évfordulójáról.

* Eszmecseréket szervezünk a kormányprogram önkormányzati, közgazdasági és egészségügyi témáihoz kapcsolódóan.

* Az Agrár- Szövetkezés és Vidékpolitikai Munkabizottság folytatja tevékenységét.

* Az országos intéző bizottsági ülések – az eddigi hagyományokat követve – rendszeresen visszatérünk a Társaság konkrét tevékenységének (ezen belül a közhasznúsági szempontok) értékelésére. Külön napirendre tűzzük Társaságunk anyagi helyzetét.

* Publikációs lehetőséggel támogatjuk tagjaink környezetvédelmi, kistérségi, hagyományörző és más szakmai tevékenységét.

* A korábbi választások időszakában kialakult hagyományok szerint folytatjuk – más szervezeteinkkel és önállóan is – a *Választásokról civil szemmel* című fórumokat.

* Az önkormányzati választások előtt fórumot szervezünk *Társaságunk tagjai önkormányzati tevékenységének* tapasztalatairól.

* Feldolgozzuk, és a Fáklyában közzé tesszük Társaságunk tagjainak az önkormányzatokban végzett munkájával kapcsolatos tapasztalatokat.

* Elkezdjük Társaságunk tagjai személyes élményeinek összegyűjtését, feldolgozását.

* A Fáklyában rendszeresen megem-

lékezünk Társaságunk időközben elhunyt tagjairól.

* *A Május Elseje Klub* folytatja tevékenységét. Új beszélgetési formákat is szervezünk.

* Megszervezzük a miskolci Összefogás Klub és a Május Elseje Klub tagjainak baráti találkozóját.

* Ez évben is jelen leszünk – más civil szervezetek Társaságában – a május elseji ünnepeken.

* Tovább erősítjük kapcsolatunkat *Budapest, II. kerület Önkormányzatával*. Ahol célszerű, bekapcsolódunk a kerületi programokba, illetve néhány saját programunkat nyilvánossá tesszük a kerület lakosai számára.

– Újabb konzultációkat tervezünk a kerület polgármesterével, vezetőivel.

– Tervezzük egészségpolitikai munkabizottságunk – a kerület lakosai számára is nyilvános – fórumát.

* Nyomdakész a *“Társaságunk a korabeli sajtó tükrében”* c. összeállítás. (Megjelentetéséhez anyagi támogatásra lenne szükségünk.)

* Rendszeresebben, vonzóbb és változatosabb tartalommal szeretnénk megjelentetni a *Fáklyát*.

* Folytatjuk a Május Elsejére vonatkozó dokumentumok, hagyományok gyűjtését, feldolgozását.

* A TÉT és a Haladó Erők Fóruma tagszervezeteként részt veszünk ezek közös rendezvényein. (Így például a HEF *“Védjük meg és fejlesszük a köztársaságot!”* c. fórumán.)

* Beszámoltatjuk Társaságunk képviselőit a Haladó Erők Fórumában, a Társadalmi Érdekegyeztető Tanácsban, a Baloldali Együttműködési Tanácsban végzett munkájáról.

* Biztosítjuk tevékenységünk nyilvánosságát:

– Rendezvényeink nyilvánosak.

– Rendezvényeinkről rendszeresen hírt adunk Társaságunk hirdetőtábláján.

– Társaságunknak saját honlapja van: <http://faklya.extra.hu> Ezen minden közérdekű döntésünket, állásfoglalásunkat elhelyezzük. A honlap rendszeres frissítésének biztosítása érdekében szerkesztőbizottságot hozunk létre.

– Társaságunk dokumentumait – Döntések Tára, stb. – egyeztetett időpontban bárki megtekintheti.

– Megjelentetjük Fáklya c. kiadványunkat. Intézkedéseket teszünk a Fáklya elektronikus és postai úton történő terjesztésének javítására.

– Rendszeresen publikálunk a TÉT Hírlevélben, és más civil szervezeti kiadványokban.

– Szakértőink közléseket cikkeiket a helyi és országos lapokban, szakfolyóiratban.

A Közhasznúsági jelentést a XIV. Országos Gyűlés 2006. június 3-án egyhangúlag elfogadta.

Dr. Jánosi Gábor

Athéni konferencia

Társaságunk Országos Intéző Bizottságának tagja részt vett és előadást tartott az Európai Szociális Fórum athéni konferenciáján, 2006. májusában. Erről írt cikkét közöljük az alábbiakban:

Az európai Szociális Fórum több nagyvárosban (Berlin, Firenze, Hamburg, Bécs, stb.) egymásra épülő és bővülő konferenciákat szervezett. Az évek óta tartó folyamat összefoglaló, záró állomása volt az athéni fórumtalálkozó, amelyen többed-maggammal vettem részt. Orvosként, az egészségügygel kapcsolatos szekcióülésekre jelentkeztem be és kaptam előadási lehetőséget.

A felkészülés során fontosnak tartottam, hogy nem elég tagadni, ami nem jó, nem elég meghatározni, és felsorolni, hogy milyen lenne a jó, meg kell találni azt a módszert, amelyen el lehet érni, meg lehet valósítani azt. Ilyen megfontolásból készítettem el az egészségügyi anyagomat, amelynek a címe: *“Az egészség nem áru. Egy önszerveződésre, önkorrekcióna képes egészségügyi modell”* volt.

Az előadásokat saját anyanyelvén adhatta elő mindenki. Tolmaçsok segítettek a kisebb, nagyobb számú hallgatóságnak, hogy hozzászólhassanak, véleményt tudjanak mondani. (Az előadás anyagát külön fájlban mellékelem). Többen értékelték az elhangzottakat, és kiegészítették saját országuk sajátosságival. Az észrevételek, különösen a görögöké, a mi egészségügyünk gondjaival megegyezőnek mutatkoztak. Mindenki a meglévő, a biztosítási rendszerre alapozott ellátás demokratizálását szorgalmazta. Feltűnő volt, hogy minden hozzászóló, előadó a kapitalizmust, mint a javakat igazságtalanul elosztó rendszert bírálta.

A franciák a szegény biztosítási rendszer mellé felépítették a gazdagok, a többet befizetni képesek biztosítási rendszerét is, mondván, aki többet fizet, annak jobb ellátás jár. Megvalósult náluk a gazdagok és a szegények egészségügyi ellátása, amittől óvni szeretnénk a még nálunk nem privatizált rendszerünket. Érthetetlennek tartották az általam felvázolt, biztosító nélküli megoldást, amelyben a szakma maga veszi saját kezébe a gyógyítást, a megelőzést, az utókezelés folyamatát és ebbe bevonja a betegeket, a jogi képviselőiket, az érdekvédelmi szervezeteket, a politikai intézményrendszereket is, mint egyenrangú feleket.

A német küldöttség felkarolta a javaslatomat és másnap, soron kívül egy újabb szekcióban tarthattam előadást. Az anyagot angol nyelvre fordítva, CD lemezre vetjük, és kivetítő segítségével tettük élvezhető. A szombaton délelőttre eső egészségügyi szekció ülésén nem tudtam részt venni, mert haza kellett utaznom.

Szubjektív tudósítás a szolnoki tanácskozásról

2005. december 10-én, Szolnokon, a baloldali pártok és civil szervezetek egy része tanácskozást tartott, amelynek témája volt: *Baloldali összefogással a jobboldali törekvések visszaszorítására.*

Tamás Gáspár Miklós nagy érdeklődéssel kísért bevezetőt tartott. Nagy ívű áttekintést adott a mai társadalmi, politikai fejleményekről. Bevezetőben hangsúlyozta: a burzsoázia szívesen lebeszéli az embereket az osztályharcról.

A mai helyzet rendkívül bonyolult, sok buktatót rejt. Az elszegényedés a rendszer-váltás óta eltelt időben elképesztő méreteket ölt. Helyeslő moraj kísérte megjegyzését: még egyszer nem lenne részes ilyen változásban. A kormányok cselekvési tere behatárolt. A jelenlegi kormány intézkedései nem mindig akaraton múlnak. A multinacionális tőke – saját érdekeit követve – bármikor odébb állhat, ha nagyon megadóztnak. Ezen a helyzeten nem lehet változtatni anélkül, hogy a rendszer alapjait ne nyúlják.

Szavaiból érződött – mint egyéb nyilatkozataiból is –, hogy a jelenlegi kormány nyílt szembeni és bírálatai ellenére is, ezt tartja a kisebbik rossznak. Igaz, azt is megjegyezte, ma még az sem biztos, hogy egyáltalán elmegy szavazni.

Bár hangsúlyozta, nem tartozik egyetlen szervezethez sem, a jelenlévőket összefogásra biztatta. Ha kell, menjenek el plakátot ragasztani – mondta –, de előbb nézzék meg, mi van rajta.

Ivancsik Imre (Magyar Szocialista Párt) hangsúlyozta: nem hivatalos minőségben van jelen, többen le akarták beszélni részvételi szándékáról. Véleménye szerint azonban “botorság elbújni a kritika elől”, mivel ebben sok megalapozott állítás van. A kormány mozgásteret azonban behatárolt a tőke erőfölénye miatt. Valójában az elosztási viszonyok igazságosabbá tételén dolgoznak.

A Fórum jól szervezett, igen sok embert, döntő többségében fiatalokat megragadó, fárasztó, de igen hasznos, érdekes rendezvény volt, amelynek összefoglaló nyilatkozata a napokban megjelent. A késő estig tartó beszélgetések miatt a város megtekintésére alig maradt idő. A rendezvények a tenger partján, a korábban kiépített olimpiai faluban zajlottak, de a nagy szél, és a tíz fok körüli majdnem hideg miatt, a tenger élvezetére nem nyílt lehetőség.

Hiányoltam, és ennek a két fórumon hangot is adtam, hogy az egyes szekciókban nem történt meg az elhangzottak szakmai összegzése, hogy hazatérve, annak alapján a munkánkat összehangolhassuk, és magasabb szinten tudjuk tovább fejleszteni.

A szombaton délután, a tüntetésen történt atrocitásokról, döbbenet, a híradásokból már idehaza értesültem.

Vajnai Attila (Magyarországi Munkáspárt 2006) “Nagyon-nagyon fontos az, ahogyan (Ivancsik) az MSZP képviselőiben beszélt.” Fontos a baloldali erők között a különbség tolerálása. Emlékeztetett: ma van az emberi jogok világnapja. Javasolta, csatlakozzunk a “STOP-fasizmus!” mozgalomhoz. A fasiszta veszély egyik oka a nyomor növekedése világszerte. A FIDESZ rendezvényeken nyíltan árulják a fasiszta propagandanyagokat. Fontos, hogy Orbán Viktort ne engedjék ismét a korona közelébe. Hangsúlyozta azt is, hogy a jelenlegi kormány sok-sok intézkedésével nem értenek egyet. Sok baloldali szervezet van (sokkal több, mint ahányan itt képviseltetik magukat), ezek összefogására van szükségük.

Dr. Benkes Mihály (Magyarországi Szociáldemokrata Párt): “Eltársaim!” – kezdte beszédét, hozzátéve, hogy ez “nem kommunista titulus”. Ő is hangsúlyozta, hogy személyes elhatározásból van jelen, “a párt nem adott felhatalmazást, de engedte, hogy itt legyek”. Felvetette, hogy a jelenlegi helyzetre lehet ellenségkereső módon, vagy konkrét lépésekkel reagálni. Ő (és a szociáldemokraták) az utóbbi módszer hívei.

Nehezményezte, hogy az MSZP – miután megkapta a választási támogatást – elfeledkezett támogatóiról, és saját embereit helyezte, például kerületi önkormányzati bizottságba.

Ő úgy értelmezi, hogy az MSZP és az MSZDP közötti stratégiai együttműködés most kiegészül a Magyarországi Munkáspárt 2006-tal.

Berecz Bálint (Kádár János Baráti Kör) “Baloldali erők csak a parlamenten kívül vannak” – hangsúlyozta.

Felolvasta a Kádár János Baráti Kör üzenetét, amelyben üdvözlük a Magyarországi Munkáspárt 2006 megalakulását.

Kiss Imre (MEASZ) A MEASZ nem politikai szervezet, de érdekelt a baloldali erők összefogásában. Nagyon fontos lenne a fiatalokkal foglalkozni.

Simó Endre (Magyarországi Szociális Fórum): Aktív szerepet vár egy megújult Munkáspárttól. Az ehhez közelálló “Társadalmi Demokráciáért” mozgalom már eddig is egyik főszereplője volt a Magyarországi Szociális Fórumnak.

Fontosnak tartja, hogy a *baloldali erők konkrétan cselekedjenek, ne propagandisztikusan*. A világ alakulását csak részben tudjuk befolyásolni. Alaptétele: az emberi és a szociális jogokat csak demokráciában tudjuk érvényesíteni. (Ez kulcs a szocialista kísérlet tapasztalatainak értékeléséhez is.) A baloldalnak befogadó és nem kirekesztő magatartást kell tanúsítani. A rendszer megváltoztatása “még odébb van”.

(folytatás a 9. oldalon)

(folytatás a 8. oldalról)

Ismertette a Magyarországi Szociális Fórum *Petíciójának* néhány pontját: Azonnal hozzáfűztem a szélsőséges nyomor felszámolásának. *Nulla kilakoltatás*: vagyis senkit ne lehessen utcára tenni. A Petíciónak a *mai helyzetre* vonatkozó, illetve *középtávú* tételai vannak.

Tetszett neki, ahogy Gyurcsány Ferenc kiállt az Eu-költségvetés tárgyában. Végző esetben miért ne lehetne megtagadni az Eu-tagdíj fizetését?!

Méltatlanul áll a baloldal a nemzetiségi kérdés megoldatlan problémáihoz.

Wirth Ádám (Marx Károly Társaság): A Kézfogás itt is kiosztott legújabb számában cikket írt mai közéletünk *“flúgos futamáról”*. Hovatovább alig lehet eligazodni a sok politikai szöveg között. Kinek higgyünk?! Melyik Orbán Viktornak higgyünk?!

A baloldali összefogásnak a jobboldal kormányra kerülését kell megakadályozni. Ezen kívül, ezzel együtt azonban szükséges a *baloldali nyomás* fórumainak, eszközeinek kialakítása.

Dr. Sipos József (MSZP Társadalompolitikai Tagozat ügyvivője) Ki kell mondani: *új szövetségre* van szükség a baloldali erők között. “Erre leginkább az állítólagosan «baloldali» MSZP-nek van szüksége” – hangsúlyozta.

Tajcs Ferenc (Magyarországi Munkáspárt 2006 Heves-megyei elnöke) Heves megyében jó a kapcsolat az MSZP-vel. Az MSZP-nek azonban nyíltabb politikát kellene folytatni a baloldali erők irányában.

Tóth Andrásné (Egercsehi polgármestere) Szeretné, ha nem kellene rászorult emberek kérésére azt válaszolni: “segítenék, de nincs miből”!

Számomra az ilyen törekvések, tanácskozások mottója is lehetne a polgármester asszony mondandója: *Ha a bányászok lementek a bányába, megszűnt közöttük minden ellentét, a helyzet az együttműködést követelte.* Ez ma a baloldaliak közötti viszony követelménye is.

(Megjegyzem, számomra, mindnyájunknál értékesebb volt az Ő rövid hozzászólása.)

Dr. Széchy András rövid hozzászólásában a “fehér foltokra” (“vidék”, “kiábrándultak”) hívta fel a figyelmet.

Tokár István (Jász-Nagykun-Szolnok megyei közgyűlés elnöke, MSZP) Ő abból a szempontból vizsgálja a hallottakat is, hogy mit lehet ezekből a *gyakorlatban* megvalósítani?

Amit TGM emlegetett –, hogy hozzá kell nyúlni a társadalom alapjaihoz – közvetlenül nem megvalósítható. Ez “nem egy szavazás kérdése”. Most azt kell eldönteni, hogy egyetértünk-e abban, hogy elejét vegyük a jobboldal kormányra kerülésének?! Egyetért Szipos Józseffel: “új szövetségi politikára van szükség.” Felhívja a

figyelmet arra, hogy ismét eluralkodik a félelem: már attól is félnek, hogy elmenjenek szavazni.

Az MSZP címére elhangzott kritikák egy részével egyetért, másik részét eltűzöttnek tartja. Úgy érzi, hogy sokszor az eltelt 15 év minden hibáját az MSZP-re hárítják.

Bársony Margit (Magyarországi Munkáspárt 2006, alelnöke) rövid állásfoglalást terjeszt elő. Ez lényegében *szándéknyilatkozat* a választások ideje alatti baloldali együttműködésre. (Ezt aláírtam azazal a megjegyzéssel, hogy döntést csak arra jogosult társasági szervek hozhatnak.)

Végül, közlöm, saját hozzászólásom szövegét, melyet előre elkészítettem.

Dr. Aggod József (Május Elseje Társaság elnöke): A Május Elseje Társaság nevében köszöntöm a tanácskozás résztvevőit. Örülök, hogy társaságunk Szolnok megyei szervezete második alkalommal kezdeményező részese regionális tanácskozásnak. (Először 1992. februárjában, Szolnokon agrárpolitikai fórum rendezésében vettünk részt.)

Ami a mai tanácskozás témáját illeti, hangsúlyoznom kell, hogy társaságunk tagjai meggyőződésük, *személyes* sorsuk tapasztalatai alapján antifasiszták. Közülük többen nem csak elszünetelték a harcot az embertelenségnek, hanem harcoltak is az ellen. Példaként említtem: még élnek közöttünk az 1942. március 15-i tüntetés résztvevői. Berényi Ferenc – társaságunk nemrég elhunyt tiszteletbeli elnöke – a szlovák nemzeti felkelés résztvevője volt. A szolnokiak által jól ismert 102 éves Tabák Lajos, társaságunk egyik alapító tagja, világhírű szocio-fotóművészetével is harcolt a kizsákmányolás, a megaláztatás ellen.

Azt is szeretném hangsúlyozni, hogy társaságunk nem múltba néző. Egyrészt igyekszünk tanulni saját múltunkból, másrészt figyelünk a társadalmi-politikai élet új fejleményeire. Engedjék meg, hogy idézzem 1989. szeptemberében tartott I. országos gyűlésünk egyik megállapítását: *“A társadalmi igazság sohasem lehet egy vagy néhány ember monopóliuma”*. (Népszabadság, 1989. szeptember 15. vidéki kiadás) Megtanultuk, hogy az érdemek privatizálása, monopolizálása csak ellenfeleinknek kedvez.

El kell mondanom, hogy társaságunk a különböző baloldali beállítottságú emberek szabad társulása. Ez megnyilvánul a mai társadalmi-politikai fejlemények társasági értékelésében is. Ez azt is jelenti, hogy mindannyian elitéljük ugyan a különböző jobboldali törekvéseket, de ezek konkrét veszélyességének megítélésében viták is vannak közöttünk, így feltételezhetően társaságunk jelenlévő, illetve jelen nem lévő tagjai között is.

Ez év májusában, országos gyűlésünkön foglalkoztunk ezzel a kérdéssel és a következő véleményt alakítottuk ki: A tö-

kés-pénztőkés globalizáció magában hordozza a társadalmi-politikai reakció különböző tendenciáit. Nálunk is, más országokban is megjelennek az utcákon a fasizmus kriptaszagú zászlói, jelmezei és az ezeket hordozó emberek – sajnos zömükben fiatalok. Mi nem kiáltunk farkast, de – társaságunk tagjainak már említett történelmi és egyéni tapasztalatai alapján – érzékenyebbek vagyunk az üvöltözésekre. Számunkra intó példa, hogy az 1920-as években a náci párt a jelentéktelenségből nőtt ki.

Amikor a mai vezető pártok tevékenységét értékeljük, nem tehetjük meg, hogy figyelmen kívül hagyjuk, miként viszonyulnak ezekhez a jelenségekhez. Ebből a szempontból – ebben a nagyon bonyolult helyzetben is – felmerül a kisebbik rossz szerinti megítélés. Igaz, ennek megítéléséhez az is hozzátartozik, hogy melyik kormányzat ideje alatt nő jobban az a létbizonytalanság, ami melegegya a szélsőjobboldali törekvéseknek.

Szeretnék hangot adni azon véleményemnek is, hogy a fasizmus a társadalmi-politikai reakció egyik, de nem egyetlen válfaja. Nem követhetjük el az atomista filozófusok hibáit: a fasizmus nem a reakció végső és oszthatatlan formája. Nehogy úgy járjunk, hogy a fát keressük, amelyen a horogkeresztes zászló leng, és közben az erdőt (és benne az egyéb – esetleg csokornyakkendőben és báránybőrben díszelő – ordasokat) nem vesszük észre. Az emberiséget, az embert veszélyeztető mozgalmak tagjai nem mindig náci egyenruhákban díszelnek. Nem könnyű eligazodni a mai helyzetben, és nem nehéz hibát véteni a véleményalkotásban. Törekvésünk azonban egyértelmű: valamennyi haladó ember összefogása a haladás mindenféle ellenségével szemben!

Utólag hozzáfűzöm ehhez a következőket: A haladó erők összefogásának biztosítéka a baloldali erők összefogása. Ez azért is bonyolult napjainkban, mert a tőke globális erővel szemben csak a haladó erők globális összefogása lehet eredményes. Eszembe jut, hogy amikor Lenin az imperializmusról készítette jegyzeteit, felfigyelt J. Hobson, brit közgazdász egyik megállapítására: Miközben a proletariátus beszél a nemzetközi együttműködésről, a tőkésnek már megvalósítják azt. “Nagyszerűen mondta” – jegyezte meg Lenin. Nos, amíg az antikapitalista erők meg nem törik ezt a “történelmi átkot”, aligha számíthatunk a kapitalizmus meghaladására.

Persze, a *távlat* felismerésének akkor van értelme, ha azért *ma* is tudunk tenni. Ez pedig szerintem, azt jelenti, hogy a magát baloldalinak tekintő erőnek minden – adott – helyzetben segíteni kell tudni a dolgozó embereket abban, hogy a lehető legemberségesebb életet éljenek, hogy segíteni tudjanak önmagukon és másokon.

Aggod József

S Z E M E L V É N Y E K – egy kerekasztal-beszégetésből

A Május Elseje Társaság június 29.-én történelmi disputát szervezett egy bírósági felmentő ítélet nyomán megindult vitára reagálva Ságvári Endre és a kor megítéléséről. A rendezvényhez csatlakozott az Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége, a Marx Károly Társaság, a Baloldali Alternatíva Egyesülés, valamint a MADISZ Fialatok Baráti Köre.

A beszélgetést indító megszólalásra felkért történészek voltak Harsányi Iván, Kende János, Kállai R. Gábor, Svéd László, valamint Döme Piroksa, Ságvári harcos-társa, az antifasiszta ellenállás résztvevője.

A beszélgetést vezette Orbán Péter főtítka, zárszót mondott Aggod József elnök.

ORBÁN PÉTER

Céljaink közé tartozik a baloldaliság tisztelete, a baloldaliság hagyományainak ápolása, terjesztése, s így magától értetődik az ilyen mozgalmakban akkor résztvevők tisztelete. Bár a kerekasztal gondolatát a legfelsőbb bírósági ítélet adta, javaslatunk szerint most nem azzal foglalkozunk. Célnk felidézni azt a kort, amit már sokan elfeledtek, sokan meg se értek s benne a kommunista, antifasiszta ellenállást, Ságvári Endre alakját. Tervünk, hogy később, más alkalommal a jogi vonatkozásokra helyezve a hangsúlyt megvizsgáljuk az első világháborútól '44 őszéig terjedő korszak politikai büntető gyakorlatát.

Érdemes felidézni egy felmérés adatait, miszerint ma az MSZP szimpatizánsai közül Ságvári Endrét 17%-a tekinti antifasiszta harcosnak, 4%-a terroristának 79% nem válaszol. A Fideszeseknél antifasisztának tartja 10%, terroristának 9%, nem válaszol 81%. Az SZDSZ-nél antifasisztának tekinti 19%, terroristának 3%, 78% nem tudja. Az MDF szimpatizánsoknál antifasisztát mond 18%, terroristát 10% nem tudja, nem ismeri 72%. Az összes kérdezettek közül csak 5% mondott valamit, 3 antifasisztát, 2 terroristát.

HARSÁNYI IVÁN

Mi volt az a világpolitikai környezet, amelyben Magyarországon azok az események kibontakoztak, melyek rugói voltak Ságvári Endre meggyilkolásának? Az 1943-as év a háború döntő fordulata volt, anélkül, hogy a háború befejeződött volna. Bebizonyosodott, hogy a németek és szövetségesei a háborút elvesztik, de a teljes vereség még nem volt látható. A háborúnak ez a fordulata megnövelte azoknak a terveknek a számát, amelyek a háború utáni rendezést kívánták kidolgozni. Azok az erők, amelyek a fordulat előtt a kivárára játszottak bekapcsolódtak az ellenállásba. Rendkívül heterogének voltak ezek az erők sok helyütt a nacionalistáktól a kommunistákig. Így Franciaországban, Jugoszláviában, Görögországban, Lengyelországban. A magyar helyzetet az jellemezte, hogy egy olyan kormány kapta kezébe a kormányt, amely tisztában volt a háború elvesztésével s verbuválódott egy olyan tábor, amely arra játszott, hogy az angol-

szász hatalmak vigyék ki az országot a háborúból. Ezzel kapcsolatban tele voltak illúzióval. Olaszország kiugrása után a Kállai féle hintapolitika léket kapott. Kiderült, hogy egy ilyen kiugrás nem is olyan egyszerű s nagy áldozatokkal járhat Ráadásul a magyar katonai elitben, de a politikai elitben is igen erős volt a germanofil vonal. Ezek mindenkiről mindent tudtak, ha valami elhangzott a kormányúléseken az már másnap a német követ asztalán volt. Március 19. fordulatot és hasadást idézett elő a horthysta, Kállai vezette Magyar Élet Pártjában, a többség a németek oldalára állt és elárulta saját vezetőit.

Vajon alkalmazható e bármilyen jogszabály most már erre a korszakra olyan, amely a német megszállás előtt volt? Az, hogy a Legfelsőbb Bíróság második állásfoglalása a 21-es törvény 3.ik cikkelyét áthozza a '44-es évre, Bethlennel legitimálja Sztójajt és Szálasit. Még Gömbös sem vállalta volna a német megszállást A Legfelsőbb Bíróság ezt az összefüggést nem ismerte fel, de ha felismerte, az borzasztó.

KÁLLAI R. GÁBOR

Törvénytelen jog, vagy jogtalan törvény működött Magyarországon. Amolyan ketősséggel mutatott az ország. Látszólag minden működött, az adminisztráció végezte a dolgát, kaffkai világ volt ez neobarok magyar módra.

A jogról szóló illúziókat visszavetíteni egy történelmi korra s ezzel egy történelmi vitát kreálni, ez olyan nyomasztó fordulat, amely a jog sérülékenységére figyelmeztet.

SZÉKELY GÁBOR

Az antifasiszta nagyhatalmak egyre világosabbá tették, hogy nemcsak a hatalmi, politikai berendezkedést, hanem a rendszert is fel fogják számolni. Nem az első világháborút lezáró békekötés vezetett a háborúhoz, hanem a 30-as évek válsága vezetett még mélyebb válsághoz. Ságvári nemcsak a fasiszmus ellen, hanem a magyar politikai rendszer ellen foglalt állást. Az, hogy meggyilkolták, mert meggyilkolták azzal a helyzettel van összefüggésben, amelyben Magyarországot 1944-ben volt. Én Ságvárit mint érző, színes egyéniséget ismertem meg. Szeretném, ha ilyennek maradna meg, aki a magyar értelmiség legjobb hagyományaihoz tartozik.

SZENDE GYÖRGY

A jogot nemcsak adják, hanem veszik. Az, hogy a régi uralkodó osztály leköpte saját jogrendjét. A legfelsőbb bírósági döntés azt a kérdést veti fel, hogy melyik osztállyal vállal közösséget? Ugy tűnik, hogy nem egyszerűen a régivel, hanem azzal, amelyik már pánikba esett és csapkodott össze vissza.

KENDE JÁNOS

A bíróságnál szerepavarban vannak. Az Antall kormánykárptalással kapcsolatos törvényi rendelkezéseinél március 19.-ét tekintette cenzurának. Ettől tekintették jogosnak a kárptalást Gondoljunk arra, hogy 19.-én az arisztokratáktól szakszervezeti vezetőikig, képviselőikig, a társada-

lom minden területéről szedtek össze, tartóztattak le politikai okokból. Nem értem hogy jön ide a német megszállása elleni fellépés, mint terrorista cselekmény

ORBÁN PÉTER

A 44-45-ös bírósági ítélezéseknél a gyakorlat és elméleti alapállás volt, a március 19 utáni állapotok nem tekinthetők jogfolytonosnak, mivel az állam működése, jogalkalmazása korlátozva volt. A Legfelsőbb Bíróság döntése ezzel száll szembe és a 45 utáni ítélezést semmissé teszi.

DÖME PIROSKA

1912-ben születtem, végigéltem a Horthy rendszert, annak legvéresebb első éveit is, a XX. századot. A német megszállóknak jól jött egy olyan államapparátus, amely úgy nézett ki, mintha demokrácia volna. Sokan úgy beszélnek, hogy a magyar holokauszt a németek műve lett volna. Horthyék az első zsidótörvényt már 1920-ban meghozták.

Ságvárival még halála napján találkoztam. Engem két és fél hónapig kerestek, 44 október 30.-án tartóztattak le. Kádárt keresték rajtam, de akkor ő már a Conti utcában ült, csak nem tudták. Endre amellettt volt, hogy fegyvert hordjunk, Kádár ezt ellezte. Ha Ságvárinak akkor nincs fegyvere, a legszörnyűbb kínok között hal meg a csilaghegyi nyomozók keze között.

A magyar antifasiszta ellenállás máig sem kapta meg azt a megbecsülést, amelyet ez más nemzeteknél, a németeknél is megkap.

KENDE JÁNOS

Ságvári megítélése hogyan változott? A háborúk idején hallgatnak a múzsák meg a történészek is. A fordulatok után jönnek a kurzustörténészek, akik a vereséget szenvedett rendszert megsemmisítik. Egy fiatal, nem tehetségtelen kurzustörténész Ságváriról azt állítja – igen bájosan-, hogy ha életben marad milyen borzalmakat követett volna el. Mi tagadás 45 után is volt egy ilyen kurzustörténeti áramlat.

Miért ez a nagy igyekezet, hogy Ságvárit megsemmisítsék? Ő egy rendszernek volt legitim példaképe, aki fegyverrel a kezében halt meg. Lehetett rá egy kultuszt építeni. Jött a rendszerváltás és rajta keresztül akarták a rendszert még egyszer megdönteni, mindegy utána löve. Ságvári tudta miről van szó, azért hordott fegyvert, mert nem akart úgy elpusztulni, mint annyian mások, bár reménytelen volt az ellenállása. És van Magyarországon egy olyan bíróság, amelyik azt mondja meg kellett volna adnia magát. Ez olyan képtelenség, amely az ítéletet fogalmazó bíró szegénye. Ez erkölcsi pofon minden demokratikusan gondolkodó ember számára.

SVÉD LÁSZLÓ

A Ságvári ügy abszolút történelmi kérdés. Az az ember lötte le, aki a Tompa utcai csata után foglalkozott vele, elagyabugyálta. Cseleányit besúgás alapján azért küldték ki, mert ő ismerte. Az egész tárat rálötte.

Ságvári ellenezte a kommunista párt (folytatás a 11. oldalon)

(folytatás a 10. oldalról)

felosztását. Rákosi ezért ajnározta, mert ő azokat szapulta, akik a Békepártot létrehozták. Aki olvasta Ságvári Ágnes könyvét az láthatja, hogy a Kádár rendszerben hogyan ütött ez vissza. Minthogy Ságvári emblematikus figurája volt az egész baloldalnak, ezért rajta keresztül generalják azokat az ideológiai municiókat, amelyeket szembe szoktak szegezni a mindenkori baloldalnak. Ságvári ellen ez a vita már 93-ban megindult a rádió Vasárnapi Újságjában, majd a Magyar Nemzetben, ahol terroristának nevezték. A történeti felelősség kérdését úgy lehet feltenni, hogy kik idézték elő a második Trianont. 1944 a legtragikusabb éve volt az országnak, a második Trianon is itt dőlt el. Az egész dolog arra megy ki, hogy 1944-et eltűntessék a magyar történelemből. Ezt úgy tudják megtenni, ha 1945-öt dehonesztálják. 44 csak epizódikus év, de igazán 45 az ami vakvágányra vitte az országot. Problematikus Horthy szerepe is. Kevesen tudják ő volt az aki vitte avatta Sztójay Dömét, vagy hogy rögtön kiténteti a Ságvárit legyilkoló csendőr nyomozókat. Igaz a legkisebbet, a bronzot Kristóf kapta. A Ságvári ügy három, hűtlenségi perbe fogott vádlottját mind elpusztították, Ságvárit lelőtték, a másodrendű vádlott börtön után koncentrációs táborban pusztult el, a harmadrendű, egy 21 éves parasztfiú munkaszolgálatosként veszett.

Magyarország nemzetközi jogi megítélése kettős: egyrészt a németek csatlós szövetsége, másrészt megszállt ország. A megszállás minősége megfelelt a németeknek, három alapigényüknek. Gazdaságilag kiszolgálta őket, katonailag folytatta a háborút s a zsidókérdés "megoldásában" készségesen közreműködött. Nem minden megszállt országnak volt egy ilyen Horthyja s egy adminisztrációja, amely hűségesen kiszolgálta őket. A történelemhamisítás ellen úgy lehet harcolni, ha megismertetjük a tényeket. Talán alapítvány kéne, meg ifjú-sági akadémia.

SOMOGYI SÁNDOR

Politikai kérdés az egész, arra használták a történelmet, ami az érdekük. Nincs történelmi múltja a baloldalnak, ezért nem is foglalkoznak vele. A párton belül sincs törekvés, hogy reagáljanak erre.

FERENCZ LAJOS

Az áttörést a baloldali szervezeteknek kellene elkezdni. Ezeknek a szervezeteknek van sajtója, Internetes közlési lehetősége. Ezekkel az eszközökkel tudjuk az itt elhangzottakat is propagálni és ezt folyamatosan lehet tenni.

SZÉCHY ANDRÁS

Az igazsághoz hozzátartozik, hogy Ságvári a Békepártban, a párt lapjának, a Béke és Szabadságnak a szerkesztője volt.

HARSÁNYI IVÁN

Felül akarják vizsgálni a második világháború jellegét s benne a magyar jobboldal 41 és 45 között játszott szerepét. S ebben Ságvári csak epizód

AGGOD JÓZSEF

Köszönjük a szervezőknek és a résztvevőknek az értékes munkát. Ma Magyar-

A Miskolci "Összefogás" Közhasznú Nyugdíjas Klub vendégei voltunk

Ez év május 31-én a Május Elseje Társaság Veterán Klubjának hattagú küldöttsége az előzetes meghívás után ellátogatott a 194 tagot számláló miskolci Összefogás Nyugdíjas Klubba, mely hozzánk hasonlóan közhasznú tevékenységet folytat. A pártsemleges szervezetben a tagság többsége nő, míg a férfiak kisebbségben vannak. Működési területe Miskolc és vonzáskörzete. Minden szerdán klubnapot tartanak.

A klub céljait nem lehet egy mondatba sűríteni, csak vázlatosan sorolható fel ez a sokféleség:

- a nyugdíjasok, özvegyek és családtagjaik szociális körülményeinek javítása;
- szabadidejük hasznos eltöltésének megszervezése;
- egészségvédelemmel, kulturális- és sportprogramokkal megőrizni testi és szellemi frissességüket;
- közreműködés a fogyasztóvédelemben;
- együttműködés hazai és külföldi hasonló célú szervezetekkel..

Így kerültünk mi is kapcsolatba egymással tevékenységünk hasonlósága következtében. Vezetőjük a kitűnően működő Teszárovc Miklós elnök, aki egyúttal a BAZ megyei és Miskolc városi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Szövetségének is irányítója. Miskolcon az "Összefogáson" kívül számos más nyugdíjas szervezet is működik.

Miskolcot vasúton értük el, "Horn jeggyel". Az állomáson az elnök úr várt ránk és egy hármastájékoztató találkozóra kísért bennünket, ahol rajtunk kívül a tarpai nyugdíjas küldöttség is jelen volt. Utóbbiak elmondták, hogy milyen sokrétű tevékenységet végeznek a falu nyugdíjasai érdekében. Ehhez kapcsolódott a miskolciak beszámolója a megye nyugdíjasainak helyzetéről. Közvélemény kutatás alapján négy fő problémát említettek:

- az első természetesen a nyugdíj alacsony értéke volt, melyet súlyosbít a megye munkanélküliségi helyzete, mivel legkevésbé a nyugdíjasok jutnak kiegészítő pénzforráshoz;
- a második problémát a betegségek és a magas gyógyszerárak okozzák, melyet követnek a vidéki városok magasabb élelmiszer árai;
- a harmadik a sok egyedülálló, akik

országban egyfajta legitimációs légüres tér van. Mindkét nagy pártnál megvan ez és nemcsak ott. Egyszerűen nem tud mit kezdeni saját múltjával, az ország történelmével. A kritikátlanúság saját múltunkkal kapcsolatban nem vezet sehova, kurzustörténelemmel nem lehet mit kezdeni.

Társaságunk sokféle baloldali gondolkodású szabad társulása, a kölcsönös tiszteleten alapuló nyílt vitáknak biztosít fórumot. Így tekintünk erre a tanácskozássra is, amelynek folytatását, ahogy erről szó volt, tervezzük. Szeretnénk az itt elhangzottakat publikálni. Szívesen közreműködünk más társadalmi szervezetekkel egyéb fórumok létrehozásában.

főként a nők közül kerülnek ki és egy nyugdíjból kell eltartani magukat. Valaki találoán írta: "Ha nem lennének szegények, a szegények éhenhalnának." Ennyire azért nem veszélyes a dolog, de a szolidaritásuk sokszor kisegíti őket a szűkségben, az egyedül létben;

– a negyedik baj a feleslegesség érzése, hogy még eletterős és valamennyire munkabíró emberek tudását, képességét, munkakedvét nem használja ki az ország vezetése. Ők, akik egy országot felépítettek most a tevékenység lehetőségétől megfosztva érzik magukat.

A felmérés eredménye nem csak BAZ megyére jellemző. A városra viszont rácsodálkoztunk, belső része megújítható. Megszépültek a régi házak, sok új is épült és meglátszott rajta, hogy egyetemi város, mert több lett a szép realista szobor. Megkapó volt egy szoborcsoport a belváros egyik új terén, ahol a szobrász három fiatal bronz hölgyet ültetett egy padra (igaz a harmadik a pad támlájára támaszkodva állt) és láthatóan valami nagyon fontosról csevegtek. Mancs az életmentő kutya is szobrot kapott.

Délben a diósgyőri gyár Művelődési Házába mentünk, ahol már várt ránk a klubtagság jelentős része és közös ebédet ettük meg az ott főtt finom gulyáslevest, amit tőzstos borral szenteltünk meg. Köszöntésünk után bemutatattak bennünket, bár Széchy András barátunkat már ismerték a régebben ott tartott előadása óta. Ekkor adtuk át ajándékunkat "A világ 100 csodája" c. albumot ajánlásunkkal és aláírásunkkal.

Kiemelkedő része volt találkozónknak, amikor a 94 éves tanítónő, Kozma Miklósné, Vili néni születésnapját ünnepelte a közösség. Versekkel köszöntötték, de utána teljes szellemi képessége birtokában versek sorát szavalta, ezzel köszönve meg ünneplését. Többen rövid beszédben szavakkal is méltatták és köszönték meg a közösségben végzett odaadó munkáját. A néni egy gyöngyszem volt. Majd a kamarakórus adott elő népdalokat és ekkor az ünnepelet is beállt énekelni, sőt közben még fiatalosan ropta a táncot is hozzá.

Minden jóval elláttak bennünket és közben sokukkal beszélgettünk is, közben Tóth Miklósunk le nem tette a kameráját és minden lehetőséget megörökített.

A barátság teljes volt. Végül már mindenki együtt énekel. Meghívtak bennünket személyesen is, ha kedvünk van jöjjünk le családdal vagy egyedül is programjainkra. Kedvességük nem ismert határt.

Sokat tanultunk tőlük hogyan lehet még érdekesebbé tenni a klubéletet, milyen a vendégszeretet és a szíves vendéglátás. Nagyon jól éreztük magunkat. E napon igaz barátság teljesedett ki.

Nehezen engedtek el minket, de a vonat még mindig menetrend szerint jár, hát menünk kellett. Mindkét fél vigasztalásul szolgált: ősszel ők jönnek hozzánk látogatóba, vendégségbe és biztos vigasságra is lesz időnk.

Magyar Iván

Történelmi tényekkel TRIANON-ról

Szembe kell nézni a vaskos tényekkel. Az Osztrák-Magyar Monarchia a „népek börtöne” – Magyarország Ausztria oldalán feudálkapitalista soknemzetiségű ország volt, melyben a nemzetiségek többségben voltak, súlyos elnyomás nehezedett rájuk és rokon népekkel önálló nemzeti államiságra törekedtek. Az I. világháborút az Osztrák-Magyar Monarchia robbantotta ki balkáni támadásaival. A győztes burzsoá antant hatalmak a háború alatt titkos megegyezéseket kötöttek a csehszlovák emigrációval, 1916-ban Romániával, a délszlávokkal, hogy a központi hatalmak veresége után felbomlasztják az Osztrák-Magyar Monarchiát, és utat engednek nemzetállamaik, föderációik kialakításának. Előzetesen Magyarország kárára megalapozták a kisanant államainak szövetségét.

Történelmi tény, hogy az antant hatalmak támogatásával a csehszlovák, román csapatok támadásának csak a Magyarországi Tanácsköztársaság önkéntesen szervezett csapatai álltak ellen, s az egyenjóság alapján szervezett autonómiákkal, a nemzetiségeknek önállósági szervezkedési jogokat adva próbálták megőrizni Magyarországot lehetséges és életképes integritását. Ennek gyümölcsei voltak többek között a Szlovák Tanácsköztársaság, a kárpátaljai és burgenlandi autonómiai kísérletek, s a nemzetiségi egyenlőségi jogok megadása.

Horthy Szegeden, Bethlen István Bécsben az antant hatalmakkal megegyezve, konkrét segítségükkel szervezte meg az ellenforradalmat, fogadta el a királyi és burzsoá román és csehszlovák csapatok segítségét, s Horthy ellenforradalmi kormányai ismerték el az etnikailag magyar részek, s természet szerint ide tartozó gazdasági-kulturális regionális egységek átadását az antant jóváhagyással megkötött trianoni béke-diktátumban.

A párizs-környéki igazságtalan békeszerződések egyedül az oroszországi szocialista forradalomban született szovjet hatalom, a kommunista pártok Internacionáléja, a magyarországi kommunista mozgalom nem ismerte el hivatalosan is deklarált nyíltsággal. Horthy ellenforradalmi rezsimje az első adandó alkalommal a kibontakozó fasiszta revansista, új háborúkra törekvő hatalmak mellé állt, Bethlentől kezdve, majd azt Gömbössel, Darányival, Bárdossyval fokozva az irredentizmust, a fasiszta hatalmakkal való szövetséget, a háborús megoldásokat is megáéva téve hivatalos politikájává emelte.

A német és olasz náciktól és fasisztáktól vezényelt „bécsi döntések” nemcsak hátrákiigazításokkal jártak, de az itt élő nem-

zetiségek talán még brutálisabb jogfosztásával, üldözésével, véres atrocitásokkal. Nem csak holoucaust volt, nemcsak sárga karszalagos halálba küldő munkaszolgálatok, de hasonlóképpen fehérkarszalagos nemzetiségi munkaszolgálatos vesztőhelyre küldött egységek. Nem csak erdélyi, kárpátaljai, újvidéki román, ruszin, délszláv, zsidó tömeggyilkolások, de sajnos ezek revansai is, a Bukovinából Délvidékre telepített székelyek „futása”, fájdalmas ki- és áttelepítések.

Ezek az „apró epizódok” kimaradnak a „trianoni trauma” számvetéseiből. Meg Kárpátalja, Jugoszlávia, a Szovjetunió, s még 1944 nyarán is esztelenül a fasiszta tengelyből kiugró Románia esetében Dél-Erdély fegyveres megtámadása, az antifasiszta világkoalíciónak 1941-től folyamatosan a hadat üzenés. Nem utolsó sorban ezek miatt következett be az antifasiszta világkoalíció részéről a „párizsi békeszerződésben” nem csak a trianoni állapotoknak a megerősítése, de bizonyos részleteiben még meg is szigorítása.

Több mint nyolc évtized elteltével ennyi történelmi viszontagság után lényegesen megváltozott etnikai-települési szempontból is a Duna-menti államok társadalmi és nemzetiségi szerkezete. Egymástól különbözők az életkörülmények, az európai viszonyokban elhelyezkedés. Szemforgatás kell ahhoz, hogy a mai kapitalista berendezkedésű Közép-Kelet-Európában szemelől tévesszük az államok közötti viszonyban, státuszokban és egyebekben lévő különbözőségeket, az előbbre vivő megoldások megvalósításának az objektív és szubjektív összetettségeit.

A realista baloldali demokraták mindenkor a megegyezéssel, a fokozatos, kölcsönös előnyökön nyugvó békés megoldásokat tartották járhatónak. Kárt okoz népeinknek a nacionalizmus hergelése, belpolitikában ezek sunyi felhasználása, magyar és magyar, a Duna-völgyi népek közötti viszonyban meg gondolatlan ellentétek támasztása és élezése. Legjobbaink, Ady, Bartók, József Attila, Németh László, Bibó, a felvidéki Sarlócsok, a stószai remete Fábrí Zoltán, a vásárhelyi találkozó népfregettségek, példálul Tamási Áron, a délvidéki Sinkó Ervin, s annyian mások, a munkás-, és parasztmozgalom, felvilágosult, gondolkodó értelmiségiek egyszerű névtelenjei ezt az utat követték, mert tudták, hogy csak ez vezethet a humánus, demokratikus és még jobb megoldásokat kínáló valódi

szabadságot hozó jövőhöz.

Ne higgyünk a szüklátókörü nacionalista gyűjtögetőknek, az önző provincialistáknak, a népek között éket verő hamiskártyás profétáknak, – nem egy új irredentizmus, „magyar szupremácia” (felsőbbrendűségnek hitt elsődlegesség) szolgálja a valódi magyar érdekeket. **„Mikor fogunk már összefogni? / Mikor mondunk már egy nagyot, / Mi elnyomottak, összetörtek, / Magyarok és nem-magyarok?”**(Ady).

Széchy András

Társaságunk híreiből

* Az Összefogás Klub meghívására 2006. május 31-én Miskolcra látogatott Széchy András vezetésével a Május Elseje Klub küldöttsége.

* Társaságunk Társadalomtudományi Munkaközösségének Közgazdasági Munkabizottsága 2006. június 14-én Dr. Morva Tamás vezetésével eszmecsérét folytatott a kormányprogramról.

* Munkaközösségünk Történelmi Munkabizottsága 2006. június 29-én kerekasztal tanácskozást rendezett **„A Stótzjai kormány időszakáról, a nemzeti ellenállásról, Ságvári Endre szerepéről”** címmel.

* Társaságunk 2006. június 3-án tartott XIV. Országos Gyűlésének állásfoglalásából: **„Nagy reményeket fűzünk a Május Elseje Klub további tevékenységéhez. Támogatjuk újabb beszélgetési, eszmecsere formák kezdeményezését.”** Jelenleg Szalai József, társaságunk alapító, örökös tagjának új kötetlen eszmecsere kezdeményezéséről tudunk. Ennek előzetes címe: **Élő tanúk.**

* Örömmel értesültünk arról, hogy Szurcsik István, társaságunk alapító, örökös tagja a Fáklya korábbi számában is közölt **kistérségi** témájával nyert a Leader-pályázaton. Gratulálunk! Szívesen adunk helyet más hasonló, szakmai, közéleti kezdeményezésekről szóló tudósításoknak is.

* Társaságunk Országos Gyűlésén megismerkedtünk a Dr. Jánosi Gábor által készített **„Egészségügyi Nyilatkozat”** szövegével. (A Fáklya e számában közöljük.) Első olvasatban szimpatikusnak találtuk és úgy foglaltunk állást, hogy Munkaközösségünk betegségmegelőző és életmód munkacsoportja a Dr. Jánosi Gábor vezetésével – később eszmecsérét rendez az egészségügyi kormányprogramról.

FÁKLYA

A Május Elseje Társaság híradója

Alapító szerkesztő: **Berényi Ferenc**

Felelős szerkesztő: **Dr. Tóth Miklós**

Szerkeszti: a Szerkesztőbizottság.

Tagjai: **Ferencz Lajos, Kovács György,**

Dr. Orbán Péter, Szebeni András

Felelős kiadó: **Dr. Aggod József**

Cím: 1023 Budapest, Zsigmond tér 8.

Telefon: 335-4236

Nytsz.: B/PHF/805/1991

Internet: <http://faklya.extra.hu>

E-mail: maj1tars@freestart.hu

Nyomda: Unió-Kuvert Kft. Budapest

A Szerkesztőbizottság

megjegyzése:

a cikkek – a testületi állásfoglalások kivételével –
egyéni álláspontot képviselnek.